

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет географічний
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ

підготовки	Бакалавр
спеціальності	242 Туризм
освітньо-професійної програми	Туризм

Силабус освітнього компонента «ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ» підготовки бакалавра, галузі знань 24 Сфера послуг, спеціальності 242 Туризм, за освітньо-професійною програмою Туризм.

Розробник: Гринасюк Анастасія Русланівна, кандидат географічних наук, старший викладач кафедри туризму та готельного господарства.

Погоджено

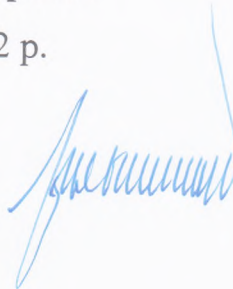
Гарант освітньо-професійної програми:

Ільїн Л. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри туризму та готельного господарства
протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

Ільїн Л. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2022
		Семестр 6-ий
		Лекції 24 год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) 32 год. Лабораторні ____ год. Індивідуальні ____ год.
		Самостійна робота 56 год.
		Консультації 8 год.
Мова навчання	українська	
	Форма контролю: екзамен	

II. Інформація про викладача (- ів)

ППП Гринасюк Анастасія Русланівна
Науковий ступінь кандидат географічних наук
Вчене звання _____
Посада старший викладач кафедри туризму та готельного господарства
Контактна інформація 0660892002, Hrynasiuk@vnu.edu.ua
Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу

Як навчальна дисципліна «Екологічний туризм» вивчається студентами підготовки «Бакалавра» за освітньою програмою «Туризм» на третьому курсі відповідно до стандартів підготовки фахівців спеціальності 242 «Туризм». Вивчення дисципліни забезпечує засвоєння студентами базових знань, умінь та практичних навичок з екологічного туризму направлених на виявлення еколого-туристичних ресурсів, створення туристичного продукту та його реалізації з найменшим впливом на довкілля.

Пререквізити дисципліни

Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з теорії та практики: «Основи туризмознавства», «Історія туризму та систем гостинності», «Екскурсознавство і музеєзнавство», «Самодіяльний туризм» та ін.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою ознайомлення студентів з основними формами екотуризму, його змістом та структурою в Україні та у зарубіжних країнах, як активною і безпосередньою формою відвідування природних територій з особливими природними і культурними умовами, здійснювати підготовку висококваліфікованих працівників сфери туризму, які зможуть надавати якісну інформацію під час організації туристських екологічних подорожей.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Екологічний туризм» є оволодіння теоретичними і практичними навиками про особливості та напрямки його проведення,

найбільші перешкоди на шляху розвитку екологічного туризму, використовувати даний напрям туризму для добробуту природних територіальних комплексів та туриста.

Результати навчання (Компетентності).

У результаті вивчення дисципліни студенти мають здобути наступні практичні навички та уміння:

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності:

ФК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ФК 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;

ФК 20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);

ФК 22. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних формажорних обставинах.

Результати навчання:

РН 4. Визначати основні форми і види туризму, розуміти їх поділ;

РН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

РН 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;

РН 22. демонструвати виконання професійних завдань у стандартних та невизначених ситуаціях.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Історія розвитку, принципи та види екологічного туризму						
Тема 1. Основні поняття і терміни, мета та основні завдання курсу.	8	2	2	4		ДС/3
Тема 2. Екологічний туризм: основні завдання, принципи, види, ознаки та функції.	8	2	2	4		Т/3
Тема 3. Особливості екологічного туризму. Концепції сталого розвитку	8	2	2	4		РК/3
Тема 4. Об'єкти природо-заповідного фонду як ресурсна база для розвитку екологічного туризму.	10	2	4	4		ІРС/3
Разом за модулем 1	34	8	10	16		12
Змістовий модуль 2. Методичні основи екологічного туру (маршруту)						

Тема 5. Екологічні стежки як туристична атракція екологічного туризму. Класифікація екологічних стежок	9	2	2	4	1	ІРС/3
Тема 6. Проектування екологічних стежок	13	2	4	6	1	ІРС/3
Тема 7. Облаштування та маркування екологічної стежки. Інформаційне наповнення.	13	2	4	6	1	ТР/3
Тема 8. ГІС-технології у формуванні екологічних стежок	9	2	2	4	1	Т/3
Разом за модулем 1	44	8	12	20	4	12
Змістовий модуль 3. Проблеми та перспективи розвитку екологічного туризму						
Тема 9. Вимоги до екологічного туризму. Екологічна етика	9	2	2	4	1	ДС/3
Тема 10. Безпека в екотуризмі	9	2	2	4	1	ДС/3
Тема 11. Концептуальні засади розвитку екологічного туризму в Україні	11	2	2	6	1	ІРС/3
Тема 12. Екологічний туризм на природо-заповідних територіях Волинської області	13	2	4	6	1	ІРС/3
Разом за модулем 3	42	8	10	20	4	12
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						МКР/60
ІНДЗ						ІНДЗ/4
Всього годин/Балів	120	24	32	56	8	100

Завдання для самостійного опрацювання.

Змістовий модуль 1. Історія розвитку, принципи та види екологічного туризму

1. Предмет і завдання дисципліни.
2. Загальні поняття та визначення туризму.
3. Поняття «екологічний туризм»: визначення, характеристика
4. Передумови виникнення екологічного туризму.
5. Етапи розвитку туризму.
6. Туризм та екологія.
7. Негативні аспекти впливу масового туризму на природу.
8. Концепції сталого розвитку туризму.
9. Основні завдання і функції екологічного туризму.
10. Принципи екологічного туризму.
11. Види та типи екотуризму, та їх ознаки.
12. Ознаки екологічного туризму. Типи екологічних туристів.
13. Основні концепції та моделі екологічного туризму.

Змістовий модуль 2. Методичні основи екологічного туру (маршруту)

1. Екологічні стежки як туристична атракція екологічного туризму.
2. Роль екологічних стежок у роботі природоохоронних установ.
3. Класифікація екологічних стежок.
4. Основні етапи проектування екологічних стежок.
5. Вибір пунктів маршруту.
6. Вибір початкового та кінцевого пунктів маршруту.
7. Розробка схеми маршруту.
8. Знакування та маркування екологічної стежки.

9. Облаштування оглядових майданчиків.
10. Інформаційні стенди та їх наповнення.
11. Правила облаштування зон для відпочинку.
12. Паспорт екологічної стежки.

Змістовий модуль 3. Проблеми та перспективи розвитку екологічного туризму

1. Основні вимоги до проведення екологічних турів.
2. Комплектування туристичних груп.
3. Організація роботи керівника туристичної групи.
4. Екологічна етика. Десять заповідей еко туриста.
5. Суть поняття «безпека в еко туризмі», чинники небезпеки виникнення екстремальних ситуацій в туристичному поході.
6. Психологічний аспект подолання екстремальних ситуацій і катастроф.
7. Медичний аспект екстремальних ситуацій і катастроф.
8. Туристичний потенціал України як міжнародного туристичного центру.
9. Географія об'єктів екологічного туризму розміщених на території України.
10. Особливості розвитку екологічного туризму у Волинській області.
11. Природо-заповідний фонд Волинської області.
12. Екологічні стежки Волинської області.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань студентів з навчальних дисциплін здійснюється на основі результатів поточного контролю й модульного контролю знань.

Результати поточного контролю: оцінки за виконання і захист студентом практичних робіт; оцінка за виконання й захист ІНДЗ.

Академічна доброчесність. Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ВНУ ім. Лесі Українки», що розміщується на сайті університету за посиланням: <https://ra.eenu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-Antyplagiat.pdf>.

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Терміни здачі практичних робіт, ІНДЗ, самостійної роботи повідомляє викладач на перших аудиторних заняття з дисципліни або прописує на інтернет-платформі курсу. Перекладання завдань поточного контролю та модульного контролю при вивченні дисципліни «Екологічний туризм» узгоджується з політикою ЗВО.

V. Підсумковий контроль

Форма контролю – екзамен. В білеті 3 питання, кожне з яких оцінюється у 20 балів. За результатами підсумкового контролю від загальної суми балів, набраної студентом протягом семестру, віднімаються результати модульної контрольної роботи і додаються бали, набрані на екзамені. Переведення підсумкової семестрової оцінки, вираженої в балах, у оцінки за національною шкалою здійснюється відповідно до таблиці, уміщеної нижче.

На іспит виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Перелік питань до екзамену

1. Предмет і завдання дисципліни екологічний туризм.
2. Загальні поняття та визначення туризму.
3. Поняття «екологічний туризм»: визначення, характеристика.
4. Передумови виникнення екологічного туризму.
5. Етапи розвитку туризму.
6. Туризм та екологія. Негативні аспекти впливу масового туризму на природу.
7. Концепції сталого розвитку туризму.
8. Основні завдання і функції екологічного туризму.
9. Принципи екологічного туризму.

10. Види та типи екотуризму, та їх ознаки.
11. Ознаки екологічного туризму. Типи екологічних туристів.
12. Основні концепції та моделі екологічного туризму.
13. Програмно-правові та організаційні основи розвитку екологічного туризму.
14. Міжнародні та вітчизняні туристичні організації.
15. Природно-кліматичні та історико-культурні ресурси.
16. Характеристика основних об'єктів екологічного туризму.
17. Категорії природо-заповідного фонду України.
18. Територіальне зонування національних природних парків, їх використання в екотуристичних цілях.
19. Методичні підходи до туристського навантаження природно-заповідних територій.
20. Екологічні стежки як туристична атракція екологічного туризму.
21. Роль екологічних стежок у роботі природоохоронних установ.
22. Історія створення екологічних стежок. Класифікація екологічних стежок.
23. Основні етапи проектування екологічних стежок.
24. Вибір пунктів маршруту.
25. Вибір початкового та кінцевого пунктів маршруту.
26. Розробка схеми маршруту.
27. Знакування та маркування екологічної стежки.
28. Облаштування оглядових майданчиків.
29. Інформаційні стенди та їх наповнення.
30. Правила облаштування зон для відпочинку.
31. Паспорт екологічної стежки.
32. Використання картографічних матеріалів при проектуванні екологічних маршрутів.
33. Огляд основних ГІС при проектуванні екологічних маршрутів.
34. Основні вимоги до проведення екологічних турів.
35. Комплектування туристичних груп.
36. Організація роботи керівника туристичної групи.
37. Екологічна етика. Десять заповідей екотуриста.
38. Організація розміщення екотуристів, класифікація засобів розміщення.
39. Організація харчування туристів в екологічних турах.
40. Облаштування бівуаків. Утилізація відходів. Транспортні туристські перевезення.
41. Суть поняття «безпека в екотуризмі», чинники небезпеки виникнення екстремальних ситуацій в туристичному поході.
42. Психологічний аспект подолання екстремальних ситуацій і катастроф.
43. Медичний аспект екстремальних ситуацій і катастроф.
44. Туристичний потенціал України як міжнародного туристичного центру.
45. Географія об'єктів екологічного туризму розміщених на території України.
46. Особливості розвитку екологічного туризму у Волинській області.
47. Природо-заповідний фонд Волинської області.
48. Екологічні стежки Волинської області.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано

60–66	Достатньо	Е	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Гх	Необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Безугла Л.С. Закордонний досвід становлення та розвитку екологічного туризму та можливості його використання в Україні. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2020, №2 (22). С.118-127.
2. Бейдик О. О. Українсько-російський словник термінів і понять з географії туризму і рекреаційної географії. К.: РВЦ «Київський університет», 1997. 300 с.
3. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: Видавничо-поліграфічний центр, 2001. 395 с.
4. Бойченко С. В., Саєнко Т. В. Екологічна освіта – основа сталого розвитку суспільства: проблеми і перспективи вищої школи : монографія. Київ: Україна, 2013. 502 с.
5. Вишневський В. І. Екологічний туризм: навчальний посібник. К: Інтерпрес ЛТД, 2015. 140с.
6. Гринасюк А. Р. Проблема охорони атрактивних ландшафтів. *Екологія, неоекологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природо-користування* : матеріали III Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (Харків, 26–27 листопада 2014 р). Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. С. 49–51.
7. Гринасюк А. Р. Ландшафтно-пейзажні комплекси Шацького-Любомльського рекреаційного району. *Українська географія: сучасні виклики* : зб. наук. праць у 3-х т. К.: Принт-Сервіс, 2016. Т. II. С. 66–67.
8. Гринасюк А. Р., Нечипорук М. А., Єрко І. В. Зарубіжний досвід проектування туристичних маршрутів за універсальним дизайном. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Географічні науки*. 2019. № 31 (385). С. 142–150.
9. Гринасюк А. Р., Ільїн Л. В. Атрактивність ландшафтів Волинської області : теорія і практика оцінювання : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 196 с.
10. Дідух Я. П., Ермоленко В. М., Крижанівська О. Т. Екологічна стежка (методика, організація, характеристика модельної стежки «Лісники»). К., 2000.
11. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм у системі суспільно-економічних відносин. *Економічна та соціальна географія: Наук. зб.* К., 2001. С 89–95.
12. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм як регулюючий чинник урбанізації. *Фізична географія і геоморфологія*. К.: ВГЛ «Обрії», 2001. №40. С.47–52
13. Дмитрук О. Ю., Щур Ю. В. Екологічний туризм як дидактична основа раціонального природокористування та геоекологічної освіти. *Регіональні екологічні проблеми: зб. наук, праць.* – К., 2002.– С 45–50.
14. Козловський О. Ю., Борисюк Б. В. Екологічний туризм : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. 202 с.
15. Любіцева О. О. Методика розробки турів. К.: Альтерпрес, 2003. 104 с.
16. Любіцева О. О., Сташук К. Розвиток екологічного туризму в Україні. *Економічна та соціальна географія: наук. зб.* К.; 2002. Вип. 53. С.189–196.
17. Міщенко О.В. Теоретичні основи визначення сутності екологічного туризму. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. 2010. № 3. С. 155–160
18. Нечипорук М. А., Гринасюк А. Р. Розробка моделі екологічної стежки «Вікно в світ птахів». *Сучасна наука та освіта Волині* : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (Володимир-Волинський, 22 листопада 2018 р.). Луцьк : Волиньполіграф, 2018. 246–249 с.
19. Ніколаєв К. Д. Екологізація та розвиток сільського зеленого туризму в Україні : монографія. К.: Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. 153 с.
20. Петрук В. Г. та ін. Екогеографія та екотуризм: підручник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. 178с.
21. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм : навч. посіб. Луганськ: Вид-во ДЗ-ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2013. 206 с.
22. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Осіпчук А. С. Географія туризму: Екологічний туризм: підручник. Житомир, 2021. 252 с.